

rodoljubov n. p. Nabergojevo, Trobčevo i. d. slovensko politično društvo in njega glasilo „Edinost“, čegar urednik s Cegnarjevo podporo je bil štiri leta t. j. od 8. januarija 1876. do zvršetka 1879. l., ko je drugo uredništvo prestrojilo polumesečnik v tednik; osnoval je delavsko podporno društvo, telovadno društvo „Sokol“ in pomogel utemeljiti še marsikatero drugo; založil je več slov. knjižic n. pr. Križmanova „Krajna imena v tržaški okolici“, „Jurijev koledar“, „Lira in Cvetje“ i. d. Pod mnogimi dopisi v „Novicah“ in ostalih novinah se je podpisaval „Podlipčan“ ali „Frickov Janez.“ S slovnico se je Dolinar sicer vedno prepiral in v obče ni bil korenito naobražen, kar je sam najbolj čutil in često tožil prijateljem svojim: „oh! zakaj se nisem več učil!“, a vrhu tega nedostatka so bili nekateri njegovi članki s tolikim mladostnim oduševljenjem napisani, da jih je „Slov. Narod“ večkrat ponatisnol iz „Edinosti“. Bil je jako podjeten, neutruđen agitator sosebno o volitvah, vnet za blaginjo naroda našega, usmiljen, zvest prijatelj, umel je z ljudstvom prijazno občevati, a tudi brzdati je in držati je v stegi. Kdo ni poznal onega krepkega, gibkega možá, vedno v slovanskej noši, ki je bil navzočen malone o vseh narodnih zabavah blizu in daleč? Da ga je hvaležni narod ljubil in spoštoval, da je narod osupnol čuvši o njegovej smrti, uveril nas je veličastveni spreved 8. junija ob 6. uri zvečer: do tritisoč pogrebcev spremilo ga je k poslednjemu počitku, znanci in različna društva so položili premnogo krasnih vencev na krsto.

Da Ti je zemlja lahka, blagi Ivane!

Ž.

• Nove knjige slovenske. Zbornik cerkvenih govorov na slavo ss. Cirilu in Metodu. Zbral in na svetlo dal Anton Žlogar, kapelan pri mestni fari sv. Jakopa v Ljubljani. Z dovoljenjem velečastitega knezoškofijstva ljubljanskega. Čisti dohodek je namenjen družbi ss. Cirila in Metoda. V Ljubljani 1886. Založil izdatelj. — Tisek „Katoliške tiskarne“. Vel 8. Str. XII + 286. Cena 1 gld. 60 kr. Dobivati je pri g. Žlogarji in v „Kat. bukvarni“.

V sv. apostolih Cirilu in Metodu vajeni smo Slovenci strinjati vse naše jade, vse naše nade. Nja opevajo naši pesniki, njiju dóbe lotevajo se naši zgodovinarji, njihino delovanje in trpljenje predočevajo naši prstonarodni pisatelji ljudstvu v živih, slikovitih prizorih. Najkrepkejše pa se oznanja njihina čast z naših prižnic. Gotova priča temu je Žlogarjev „Zbornik“, obsezajoč 40 govorov na slavo sv. Cirilu in Metodu. Pogodil je g. izdajatelj, pritisnivši knjigi na čelo pristno slovansko besedo. Naj se stalno udomači v našem slovstvu. V uvodnih vrsticah navaja namen, ki naj ga doseza knjiga: razširja naj v Slovencih óno sveto navdušenje za naša sv. blagovestnika, ki sta ga v poslednjih letih razvnela Lev XIII. in škof Strossmayer. Potem našteva vso literaturo slovensko o sv. Cirilu in Metodu, z „Danico“ l. 1852. počenši, pa do dr. Kosove „Spomenice“. Pred in za papeževo okrožnico „Grande munus“, ponatisneno v „Zborniku“ v g. T. Zupanovem vrlo točnem prevodu, nameščeni sta dve cerkveni himni o sv. apostolih slov. (prevod Bilčev). Venec cerkvenih govorov otvarja „Krščanska beseda“ pokojnega vladike Slo mška (vzeta iz „Drobtinic“ 1853). Po pravici pristaje njemu prvo mesto; saj je on prvi seznanjati jel narod naš s sv. bratoma, založivši njima na čast posebno bratovščino. Kot spomenika prve tisočletnice slovanske l. 1863. dičita „Zbornik“ govora rajnega celovškega spirituala K. Dürnwirtha in ljubeznivega pevca † J. Virka. Na to se čredi govor za govorom. Vse vrste duhovne homiletike so zastopane — slavogovor, pareneza, homilija, dogmatiški, moralni, liturgiški, zgodovinski govor. Med poslednjimi se odlikujejo proizvodi Žlogarjevi, Fekonjev, T. Zupanov, Ivan Pavličev. Le-tá nam je jako izborno opisal „češčenje ss. Cirila in Metoda

v Slovanih in Slovencih“. Vsa govorniška moč, kolikor je hrani v sebi naš slovenski jezik, združena je v krepkem, dveurnem govoru Črvovem, ki so ga čuli svetogorski romarji 5. julija 1885. Ognjevit navdušen je Mihajko Vuga; govor njegov „Oporoka sv. Metoda“ je najživahnejši izmed vseh, kar jih je zbranih v „Zborniku“. Slovenskemu dijalektologu bosta dobro došli dve pridigi v prekmurski slovenščini; vsak rodoljub ji mora radostno pozdravljati. Ti zvoki se mi zdé kakor poslednja tožna jeka ónih blaženih staroslovenskih glasov, ki so gospodovali pred tisoč leti po stari Kocljevi Panoniji ter prihajali sv. Cirilu in Metodu iz posvečenih ust. Da sploh po naši razdrobljeni Sloveniji ne umolknejo slovenski glasovi, k temu gotovo vspešno pripomore rodoljubno razžarjeni „Zbornik“. Kakor so pred 300 leti slovenski protestantje širili slovenski pisane, ali z nemškim duhom navdahnene postile, tako naj razprostirajo zdanji rodoljubi krasne Ciril-Metodove govore — jedroviti, v zdravem slovenskem duhu zasnovani „Zbornik“, kateremu iskreno želimo, da krepko prodre ne samó v duhovske kroge, katerim ga je g. izdajatelj v prvi vrsti namenil, nego da se naseli v čem več slovenskih hišah. Bodi!

—a—

Dostavek. Da bodo bralci naši mogli presoditi, kako bogato vsebino ima Žlogarjev „Zbornik“, podajemo jim tukaj natančno kazalo ob vseh njegovih pisateljih in vseh njih dotičnih spisih. Predgovor. — Cerkevna himna o ss. Cirilu in Metodu. — Okrožnica „Grande munus“. — Cerkevna himna o ss. Cirilu in Metodu. — † A. M. Slomšek: Krščanska beseda o bratovščini ss. Cirila in Metoda; slovanskih apostolov: 1. Ss. Cirila in Metoda djanska ljubav; 2. Sovraštva sv. cerkve razdjanska dela. — † Karol Dürnwirth: O posnemanji slovanskih blagovestnikov. Govor bogoslovcem. — † Jos. Virk: Ss. Ciril in Metod — očeta slovanska: 1. v življenji, 2. o smrti uri, 3. v nebesih. — Neimenovan: Ss. Cirila in Metoda apostolsko življenje — pa naša hvaležnost. — Andrej Karlin: Grškorusko razkolništvo: 1. Kako se je začelo, 2. kateri so njega krivi nauki. — P. Konst. Luser: Sv. brata Ciril in Metod — kaj sta oná nam; kaj mi njima. — Ant. Žlogar: Tri krščanske besede o slovanskih apostolih ss. Cirilu in Metodu. 1. Delovanje sv. blagovestnikov za Slované in Slovence. 2. Njuno delovanje za versko edinost in narodno omiko. 3. Posnemajmo ju kot kristjani pa kot Slováni. — Mat. Kožuh: Delo Slovencev gledé sv. Stola in pravoslavnih bratov. — Josip Križman: Pohvalni govor o ss. Cirilu in Metodu. — Ivan Skuhala: O življenji in bratovščini ss. Cirila in Metoda. — A. R.: Ciril-Metodovo praznovanje nas spominja dolžnosti do rimskega papeža. — Anton Žlogar: Zakaj in kako častimo slovanska blagovestnika. — Tešimir: Sv. Metod nas uči zvestobo v spolnovanji stanovskih dolžnosti — Tomo Zupan: Ciril-Metodovo delovanje na avstrijskih tleh; njun dar; njuna danes povišana slava. — Andrej Fekonja: Krščanstvo med Slovencei: A. Spominjajte se svojih predstojnikov, kateri so vam govorili besedo božjo. B. Glejte konec njih življenja in ravnajte se po njihovi veri“. — Ivan Vrhovnik: O ljubezni ss. Cirila in Metoda do Slovanov: 1. koliko sta radi njih zapustila, 2. koliko pretrpela, 3. koliko storila? — Mihajko Vuga: Oporoka sv. Metoda. — Neimenovan: Parencza na čest svetij slovanskij apoštolov Cirila i Metoda — Matija Torkar: Sv. vera, narodnost i domovina. Sv. brata 1. nas spodbadata k dejanskemu spoznavanju sv. vere, 2. nas učita ljubiti narodnost in domovino. — Anton Kesnar: Sv. Cirila in Metoda versko oznanovanje — spoštujmo sv. vero. — Matija Kolar: Ss. verovestnika slovanska -- naša največja dobrotnika: 1. ker sta nas z duhovnim naukom prerodila, 2. sta še zdaj naša varuha in priprošnjika pri

Bogu. — Žiga Bohinec: Usmiljenje božje se razodeva v presv. Krvi Jezusovi pa v apostolskem delovanju ss. Cirila in Metoda. — Gregor Jakelj: Razširjanje kraljestva božjega po ss. Cirilu in Metodu — pa po nas: 1. kako sta onadva razširjala med Slovani božje kraljestvo, 2. kako moramo tudi mi delati za božje kraljestvo. — Dr. Fran Lampè: Cena sv. vere. — Ivan Ažman: Svetišča ss. Cirila in Metoda. Nju posnemanje. — Anton Červ: Apostolsko delovanje ss. Cirila in Metoda — pa naša dejanska hvaležnost. — Jožef Borovnjak: Pareneza na čest svetij apoštolov Cirila i Metoda. — Dr. Ivan Svetina: Začetek modrosti je strah božji. — Dr. Josip Marinko: Sv. Ciril in Metod — uzornika slov. dijakom. — Dr. Josip Lesar: Praznovanje štirih ss. blagovestnikov slovenskih, Mohor-Fortunata in Ciril-Metoda. — Ivan Lavrenčič: Stanovitnost sv. Metoda: 1. kako stanovitven je bil on pri svojem sv. delu, 2. da je potrebna stanovitnost duši naši. — Mih. Vuga: Sv. Ciril dvakrat, sv. Metod štirikrat med Slovenci. — Ivan Vrhovnik: Pogled v mladostno in moško dōbo Cirilovo. — Ivan Pavlič: Češčenje ss. Cirila in Metoda v Slovanih in Slovenjih. — Tešimir: Življenje ss. Cirila in Metoda v primeri z našim. — Anton Žlogar: Vzvišenost duhovstva Jezusovega odsvita se nam v ss. Cirilu in Metodu: 1. vzvišenost duhovstva Jezusovega, 2. kako sta je ss. Ciril in Metod posnemala. — Andr. Karlin. Homilija za praznik ss. Cirila in Metoda. — Andr. Fekonja: O ljubezni do domovine. Homiletiška razprava. —

V odgovor. Prav hvaležen sem g. K., da se je potrudil v 6. zv. „Zvona“ izpregovoriti nekoliko kritičnih besedij o moji pred kratkim izdani knjižici „Človek.“ Vendar si usojam nánje omeniti to-le: Res je opis I. dela prav tesen, a če bi se knjižica kdaj rabila v šoli, „morala bode navdušena učiteljeva beseda oživljati tesno nakopičeno gradivo, posebno gledé I. dela.“ Tako sem pisal v predgovoru. — Kar se tiče „nedostatkov“, „čeprav le malih,“ moram opomneti, da sem pišoč o levu imel na misli afrikanškega leva, ki živi po vsi Afriki, dočim se azijski lev nahaja le v sosednih zahodnih deželah vroče Azije. — „Vsak pojedini ud človeškega telesa je iz kostij.“ To je istina; a tu se razumijo udje = Gliedmassen, ne pa členi (Glieder). — Več mišic skupaj je muskulatura; to pa imenujem jaz „mišičje“, ker se opiram na § 257. Janežičeve slovnice (od leta 1869.), kjer se bere med drugim, da „je“ pomenja skupnost ali množino enacih rečij in se zrasta s samostalniki (n. pr. cvetje ali ž njih svojivniki n. p. borovje.)“ Za Muskelsystem ima Cigale „mišice, mišični sistem.“ — Da se rimana, prej pojasnjena in dobro razumljena pravila lože v pameti obdrže, to je znano vsakemu pedagogu. Tega sem se tudi sam prepričal s svojimi otroki v šoli, in to baš z naukom, kako ravnati z zamrtniki. Sicer pa izrekam g. K. lepo hvalo, da je blagovolil knjigo mojo omenjati in priporočati; uverjen naj bode, da resnične nedostatke rad popravim, ako knjižica doživi 2 natis. Janko Leban.

„Kresa“ došel nam je 2. letošnji zvezek obsezajoč na strani 97–190 naslednje spise: Borba za obstanek. H. Schreiner. — Iz zapuščine pesnika Simona Jenka. Po pesnikovem dnevniku priobčil I. Jenko. (Dalje). — Imenopis konjiške nadfare. dr. M. Napotnik. — Črtice o srbskih in hrvatskih narodnih pesnih A. Fekonja. — Narodne pripovedke. Priobčuje Mat. Valjavec. — Prinešček, kako in odkod se narodne pripovedi razširjajo. M. Valjavec. — Črtice iz etnoin topografije nekdanjega Norika in Panonije. Spisal Davorin Trstenjak. — O razširjanju rastlinskih plodov in semen. M. Cilenssek. — Legenda Martina Kohemskega v slovenskem prevodu. Objavil dr. J. Sket. — Do zdaj še neznan rokopis Jožefa Hasla. Dr. J. Pajek. — Kako Kočevarji snubijo in ženitujejo. Spisal